

Inhoud

1. Van de voorzitter
2. Uit onze Nivongroepen
 - Cultuurgroep: Terugblik 3e kwartaal en agenda 4^e kwartaal
 - Wandelgroep had een tropenrooster
 - Leesgroep: Plaats voor 2 nieuwe leden
3. Overige afdelingsactiviteiten
 - Jaarlijkse high tea Nivon Drechtsteden was heerlijk!
 - Najaarsmaaltijd 8 november: Meld je aan!!
 - Save the date: 10 januari Nieuwjaarbijeenkomst op De Kleine Rug
4. Biodivers Dordt:
5. Vacature voor contactpersoon van de cultuurgroep.
6. En verder nog
 - Activiteiten van onze vaste Nivongroepen, met agenda en adressen
 - Ruggesteuntje-colofon
 - Overige informatie en contactpersonen.

1. Van de voorzitter

Wat hebben we hebben een heerlijk warme zomer achter de rug! En bij het schrijven van dit stukje zomert het nog even na.

In dit nummer van het Ruggesteuntje staan mooie verhalen over onze activiteiten van het afgelopen kwartaal en de plannen voor de komende maanden. Bij de activiteiten van de cultuurgroep en de wandelgroep kun je altijd aansluiten bij een activiteit zonder je vast te verbinden. En datzelfde geldt voor gezamenlijke maaltijden en de nieuwjaarsbijeenkomst. Voel je welkom en ontdek hoe gezellig het is.

In het vorige Ruggesteuntje is een oproep gedaan om mee te denken over een modernisering van het Ruggesteuntje, zowel qua inhoud, vormgeving en naam. We hebben van een klein aantal mensen een reactie gehad met voorstellen voor een nieuwe naam, maar die waren het volgens ons toch ook niet helemaal. Ook was er

een reactie om de naam Ruggesteuntje vooral zo te laten. Suggesties voor een andere inhoud of vormgeving zijn niet binnengekomen. Vooralsnog laten we het blad even zoals het nu is en suggesties en ideeën blijven nog altijd welkom. Veel leesplezier en hopelijk tot ziens bij één van onze activiteiten.

Henriëtte de Keyser, voorzitter Nivon afdeling Drechtsteden

2. Uit onze Nivongroepen

Cultuurgroep

Terugblik op het derde kwartaal

- Op zondag 19 juli bezochten we Kunsthooft. Het was een zomerdag zoals er in Nederland meer waren voor de klimaatverandering: zonnig en winderig, met gematigde temperatuur. De wind was goed merkbaar op het Drierivierenpunt. We begonnen bij Jongepier en daarna bezochten we Kunsthooft, waar we 25 kunstenaars aan het werk zagen. Het werk was zeer gevarieerd: er waren olieverfschilderijen, schilderijen in borduursteken en bloemen gemaakt van lepels.
- Op zondag 2 augustus waren we bij NIVON Rotterdam. Daar waren we zelf aan het werk onder leiding van de kunstenares Ida Brookhart. Het was verrassend hoe creatief sommigen waren, maar bij een nazit op een terrasje onderweg naar Station Blaak, bleek dat veel vrouwen (er waren geen mannen bij deze activiteit) zelf op schilderles zijn.

- Op 12 september bezochten we de Open Monumentendag in Delft. We hebben meerdere monumenten bezocht, geluisterd naar muzikale optredens en genoten van het heerlijke weer. In de Grote Kerk bleek onverwacht het immens grote en prachtige wandtapijt over het slavernijverleden van Zuid-Holland te hangen (vanaf 7 november te zien in het Onderwijsmuseum in Dordrecht). Hoogtepunt van de dag was de sneak preview van het Huis van Delft waar kunstenaar Job Smeets

de ontvangsthall had ingericht met een enorme tegelwand over de geschiedenis van Delft.

Agenda voor het vierde kwartaal:

Op zondag 25 oktober bezoeken we de Dag van de Dordtse Geschiedenis in Het Hof van Nederland. Dit evenement is onderdeel van de landelijke maand van de geschiedenis. Dit jaar staat het thema Lichaam en Geest centraal.

<https://drechtsteden.nivon.nl/agenda/dag-van-de-dordtse-geschiedenis/1364/>

Er zijn verschillende activiteiten zoals een proeverij van historische gerechten en de mogelijkheid om te wandelen met een gids langs historische plekken rond gezondheid en zorg. Meer informatie: hofvannederland.nl Adres: Hof 6 Dordrecht. Museumkaart geldig.

- Op donderdag 26 november willen we de Cultuurgroep en de Wandelgroep combineren in de poëzieroute in Gorinchem.

<https://drechtsteden.nivon.nl/agenda/poezieroute-gorinchem/1366/>

AI-omschrijving: "De poëzieroute Gorinchem is een alternatieve wandeling van circa 7,5 kilometer door de historische vestingstad, langs ongeveer 40 gedichten en tekstfragmenten, die op muren zijn geschilderd, in het trottoir zijn verwerkt of op banken en paaltjes bevestigd." Laat je niet afschrikken door de lengte van de wandeling, we kunnen ook een deel van de route lopen. Gorinchem is goed bereikbaar per trein. Voor verder informatie zie poezieroutegorinchem.nl.

- In december wordt het waarschijnlijk weer iets met de Dordtse Decemberdagen, maar daar hebben we nog geen informatie van.

Heb je belangstelling voor één of meerdere activiteiten, laat het weten. De mensen, die al op onze lijst van belangstellenden staan, krijgen bericht over exacte tijden en locaties. Als je nog niet op de lijst staat, maar dat wel zou willen, kun je dat melden. Het contactadres is: cultuur.drechtsteden@nivon.nl

De voorbereidingsgroep: Maria Visser, Sybella Tournier, Henriëtte de Keyser

Wandelgroep

De maandelijkse kortere wandelingen op donderdag gingen dit kwartaal vooral over “het tropenrooster”.

Juni werd héél warm en het bleef bij een koel voetenbadje zonder één stap gezet te hebben!

En verder? Voor een aantal was het weer nèt goed voor een wandeling. Anderen kozen bewust niet te gaan. Ook vakanties en andere bezigheden zorgden voor een kleinere maar ook weer gezellige groep. We bleven dit kwartaal op het Eiland van Dordrecht. Niet te lang en veel schaduw.

30 juli liepen we met z’n vieren vanaf het Halmaheiraplein. Onder de bomen volgden we het wandelpad parallel aan de Twintighoevenweg. Na de N3 liep de route door het Dubbelmondepark. Daar spotten we één Schotse Hooglander in de schaduw (foto). Helemaal alleen, want het tweede dier is, na veel pijn door een ongeneeslijk heupprobleem, gedood. Schotse hooglanders zijn daar om de begroeiing kort te houden. Het helpt voor meer variatie in beplanting en de biodiversiteit. De gemeente wil een nieuw dier naar het park brengen. Dus wie weet bij een latere wandeling?

Ja, dat dacht ik op dat moment. Inmiddels is er inderdaad weer een Hooglander bij en we hebben al van ze mogen horen! Op 1 september braken ze uit en liepen samen op de nabij gelegen N3! Inmiddels staan ze weer in het park, maar wij wandelen er nu maar even niet. Het park is afgesloten tot de rust voor de dieren weer is teruggekeerd. Ook worden hogere hekken geplaatst.

En 27 augustus?

We besloten om 10.00 uur i.p.v. 14.00 uur te starten, want hoewel de temperatuur aangename, werd er vanaf de middag wel regen en onweer voorspeld. De keuze viel op de Nieuwe Biesbosch. Vanaf P3, Van Elzelingenweg, over vlonders, door menshoge begroeiing over wandelpaden, dijkjes met walnotenbomen en prachtige vergezichten. Een heel vogelparadijs, dat we ook vanuit de vogelhut hebben bekeken. Meermaals verzuchtten wij (als inwoners van Dordrecht): "Wauw, dit is onze achtertuin!" Het was weer genieten en droog over.

Tijdens de laatste wandeling op 24 september was het gewoon lekker wandelweer 😊. Het Oost-Kil park, aan het einde van wijk Sterrenburg 3, was een verrassing. Daar startten we om vervolgens de Zeedijk over te steken, om Tuinvereniging Kringloop (op slot!), de Louise- en Cannemanspolder in. Voetpaden o.a. door een boomgaard en de Vlindertuin met de vele herdenkbomen. Stilte, mooi en ook weer zo vlakbij huis. Er zijn ook hier 'buiten de dijk' nog vele lusjes te lopen. Ik heb er zin in!

Wandel je een keer mee en/of heb je een idee? Info en aanmelding: wandelen.drechtsteden@nivo.nl

Op Signal is een verzamelplek voor allerlei wandelingen. De kortere afstand, tot ca. 6 km, maken we in principe op de laatste donderdag van de maand om 14.00 uur een afspraak. Het startpunt is bereikbaar met OV en/of fiets (vanuit centrum Dordrecht).

Graag tot ziens en zegt het voort, namens alle wandelaars,

Karina van Zuilen

Leesgroep

De leesclub van de Drechtsteden is een enthousiaste gezellige groep vrouwen. We komen eens per zes weken om de beurt bij elkaar thuis op de dinsdagochtend om over het boek dat ieder gelezen heeft te vertellen. Soms hebben we daarna ook een gesprek met elkaar over het gekozen thema. De gastvrouw kiest het thema voor de volgende keer. Ieder kiest daar zijn eigen boek bij.

We zoeken maximaal 2 nieuwe deelnemers dan is de leesclub met acht leden. Er zijn geen kosten aan verbonden. Wil je je opgeven of meer informatie krijgen kun je je melden bij berrievanes@ziggo.nl

3. Overige afdelingsactiviteiten

De jaarlijkse high tea van Nivon Drechtsteden was heerlijk!

Het was op de zevende september een heerlijke dag voor een high tea: Een dag met een klein briesje en een zonnetje. De zomer duurde maar voort: vandaar dat we buiten konden zitten in de tuin achter het huis op de Kleine Rug. De Kleine Rug ligt in de Dordtse wijk Stadpolders: een halte verder met de trein vanaf Dordrecht en een stukje lopen door het winkelcentrum, dan de mooie laan met bomen door tot aan de kade. Je bent dan al in de Biesbosch.

Je wordt daar opgehaald door de elektrische milieubewuste boot van het Nivon huis De Kleine Rug. De Nivon Drechtsteden heeft geluk dat we deze plek vaak kunnen reserveren voor mooie bijeenkomsten van Nivon Drechtsteden.

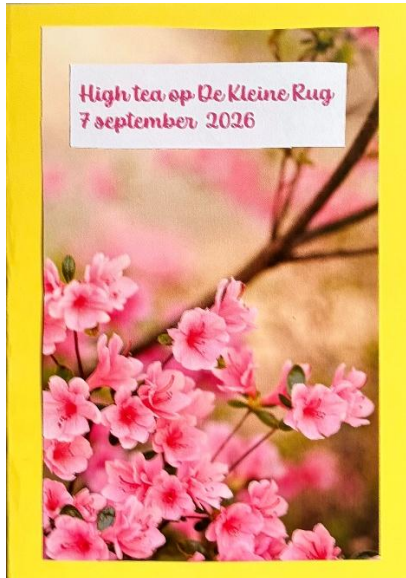
Het zag er gezellig uit met de tafeltjes met roze tafelkleedjes en stoelen eromheen geplaatst. Alles stond klaar voor de high tea onder begeleiding van de organisatoren. Bij binnenkomst in de tuin rook je al de verschillende soorten heerlijk geurende thee, waaruit je kon kiezen. We kregen meteen het menuutje van deze proeverijdag waarop alle gangen stonden vermeld: hartig, half-zoet en zoet. Het allerlekkerste was voor mij de heerlijke kleintje soep in een glaasje, Engelse kleine sandwiches tot aan verschillende soorten bonbons van goede chocolade, en dan heb ik echt nog niet alles genoemd.

Het was een activiteit voor leden van Nivon Drechtsteden. Iedereen had het prima naar zijn zin zo te zien aan de tafeltjes in de zon met heerlijke briesje. De groep mensen was gevarieerd en ik luisterde naar leuke verhalen die gingen over wat ze bezighield maar ook waar ze oorspronkelijk vandaan kwamen en hoe ze in Dordrecht waren gekomen.

Iemand vertelde mij over de zaaien van bloemen waar ze zich voor inzette, de ander over de roeiclub, iemand over kunst waaronder ook iets met de aankomende bezoeken van de cultuurgroep op monumentendag, weven, exposities, daarnaast over muziek, instrumenten. Het volgende ging kort even over het milieu en actuele ontwikkelingen op maatschappelijke sociaal gebied. Lekker luchtig maar niettemin weer bij iedereen anders. Over wat doe je in huis en waar ga je vaak naartoe en over vriendschappen die binnen het Nivon ontstaan zijn.

Kortom ik vond het een relaxte gezellige dag in de tuin aan een tafeltje met mensen die heel veel leuke dingen vertelden en leuke dingen doen. Mij viel op hoeveel mensen zich inzetten voor van alles en nog wat, ondanks dat ze thuis ook druk genoeg hebben. Na afloop hielp een groot deel mee in de keuken met de afwas. Daarna gingen we gezellig met de kleine boot terug. Op de kade nam iedereen afscheid van me en zeiden: "Tot de volgende keer bij een nieuwe activiteit van het Nivon", "Het was leuk je te zien op deze high tea", en "Volgende keer ga ik zeker weer mee".

Stefanie van den Bos

Najaarsmaaltijd 8 november: Meld je aan!

Mieke en haar culinaire team verzorgen weer een najaarsmaaltijd op zondag 8 november op De Kleine Rug, van 17.30 – 20.30 uur. Overvaren vanaf 17.15 uur. Deze keer wordt het een indische tafel.

Wil je meehelpen met het bereiden van deze maaltijd, stuur dan een mailtje naar Mieke via m.rolff@upcmail.nl

Dankzij een bijdrage vanuit de afdeling kunnen we de najaarsmaaltijd aanbieden voor een prijs van € 10 per persoon en dat is inclusief de drankjes.

De najaarsmaaltijd is exclusief voor leden, maar het is (beperkt) mogelijk een introducé mee te nemen. Neem in dat geval contact op met Henriëtte via afd.drechtsteden@nivon.nl

Aanmelden:

Je kunt je tot en met **dinsdag 3 november 2026** aanmelden voor de maaltijd via de website: <https://drechtsteden.nivon.nl/agenda/najaarsmaaltijd-4/1370/>. Je betaalt met iDEAL/WERO. Na je betaling is je aanmelding definitief. Wanneer de maaltijd volgeboekt is, kun je je niet meer aanmelden.

Nieuwjaarsbijeenkomst 10 januari 2027

Het lijkt nog ver weg, maar zet het vast in je agenda.

Op zondag 10 januari ben je welkom op De Kleine Rug voor de nieuwjaarsbijeenkomst van Nivon afdeling Drechtsteden en Natuurvriendenhuis De Kleine Rug. Het Rotterdamse koor Ondersteboven zorgt voor de muzikale omlijsting en je kunt overvaren vanaf 10.15 uur.

Nadere informatie volgt in het volgende Ruggesteuntje.

4. Biodivers Dordt

- Voor dinsdagavond 3 november 2026 staat een interessante lezing gepland over de **fascinerende wereld van spinnen** in Weizigt, Van Baerleplantsoen 30, 3314 BH Dordrecht. De inloop is om 19.30 uur, de lezing start om 20.00 uur, toegang is gratis en aanmelden is niet nodig. Voor meer informatie, kijk in de [agenda](#) van Nivon Drechtsteden.
- Verder willen we jullie de **theaterproductie 'Stadssafari'** van de makers van de bioscoopfilms De Nieuwe Wildernis, De Wilde Noordzee en Onder het Maaiveld graag onder de aandacht brengen. Te zien in Papendrecht op woensdag 14 oktober 2026 en in Dordrecht op vrijdag 5 februari 2027, meer informatie vind je in de [Groene Agenda Drechtsteden](#).

Lijkt het je leuk om vanuit Nivon mee te draaien in de werkgroep Biodivers Dordt, neem dan contact op met Chione van der Beek via webmaster.drechtsteden@nivon.nl. We vergaderen ongeveer een keer in de 2 maanden. Klik [hier](#) voor meer informatie over de werkgroep Biodivers Dordt. Je bent van harte welkom.

5. Dordtse klimaatmarkt 7 november

Op zaterdag 7 november wordt alweer voor de 3^e keer de Dordtse klimaatmarkt georganiseerd door de Klimaatcoalitie Dordt. Ook Nivon Drechtsteden / Natuurvriendenhuis De Kleine Rug zullen daar staan met een gezamenlijke stand. De komende tijd zal via de plaatselijke bladen informatie bekend worden gemaakt over de deelnemende organisaties, de lezingen en andere activiteiten. Hieronder vind je alvast de flyer met plaats, datum en tijd.

6. Vacatures

In een vereniging is altijd wat te doen en ook bij Nivon Drechtsteden zijn we altijd op zoek naar mensen die een handje kunnen uitsteken. Zo zou het leuk zijn als er namens ons een tweede persoon gaat meedraaien in de werkgroep Biodivers Dordt (zie de vraag bij punt 4 in dit blad) en kunnen we altijd mensen gebruiken die de taak van het bestuur zouden kunnen verlichten.

Maar deze keer willen we jullie speciale aandacht vragen voor het coördineren van de cultuurgroep. De Cultuurgroep bestaat aan het eind van dit jaar 7 jaar en de coördinator Maria Visser wil graag het stokje overdragen. Ze wil nog wel meedenken over de te plannen activiteiten, maar geen contactpersoon meer zijn.

Is het iets voor jou?

Nivon Drechtsteden zoekt:

Een leuke enthousiaste contactpersoon voor onze Kunst en Cultuurgroep

Binnen de afdeling Drechtsteden van het Nivon hebben we een cultuurgroep die elke maand voor de leden een cultureel uitstapje organiseert. Het gaat dus niet om een activiteiten voor het in ons gebied gelegen natuurvriendenhuis De Kleine Rug, maar om activiteiten voor onze leden om de onderlinge binding te versterken.

Voorbeelden van activiteiten zijn:

- Museumbezoek (natuur, geschiedenis, ambachten, kunst) en het ontmoeten van mensen die zich daarvoor inzetten
- Naar exposities en galleries en het ontmoeten van kunstenaars
- Naar concerten en muzikale evenementen
- Kennisnemen van actuele culturele milieubewuste sociale ontwikkelingen, bijvoorbeeld via theater, lezingen, workshops en kunstuitingen of rechtstreekse ontmoetingen met mensen en groepen die zich hiermee bezighouden.

Per kwartaal schrijft de contactpersoon een terugblik op het voorbije kwartaal en een agenda voor het nieuwe kwartaal met datum, tijd en plaats. Voor iedere maand één activiteit.

Er is een voorbereidingsgroep en alle leden dragen informatie en ideeën aan en helpen mee met de organisatie. Bij de activiteitenplanning proberen we altijd rekening te houden met redelijke betaalbaarheid en bereikbaarheid. Vaak haken we aan bij activiteiten die in Dordrecht en ruime omgeving worden georganiseerd door diverse instanties op het gebied van kunst en cultuur. Maar soms organiseren we ook zelf een workshop of regelen we een gids. En we combineren het met een bezoek aan een koffiezaakje of lunchrestaurant.

We vragen belangstellenden zich aan te melden bij de contactpersoon, zodat die organiserende organisatie of restaurant kan laten weten op hoeveel mensen ze kunnen rekenen.

Als contactpersoon ga je dus samenwerken met allerlei organisaties in Dordrecht en omgeving. Het is natuurlijk heel leuk als jij als nieuwe contactpersoon nieuwe onderwerpen kan aanvoeren en nieuwe contacten maakt met bestaande kunst- en cultuurgroepen in het mooie Dordrecht waar veel kunst en cultuur is te beleven en vooral ook nieuwe initiatieven.

Wil jij ons komen inspireren? Kijk op de site en/of bel met Stefanie op [0623903947](tel:0623903947).

6. En verder nog

Activiteiten van onze vaste Nivongroepen, met agenda en contactpersonen

Cultuurgroep: ongeveer 1x per maand.

Contact: Maria Visser, cultuur.drechtsteden@nivon.nl

Eetgroep: ongeveer 1x per 6 weken.

Contact: Leni van Hattem, lenivanhattem7@gmail.com

Fietsgroep: Elke zondag, 40-90 km.

Contact: Berrie van Es, berrievanes@ziggo.nl

Leesgroep: 1^e woensdag van de maand.

Contact: Berrie van Es, berrievanes@ziggo.nl

Vrouwengroep: 2^e en 4^e maandag van de maand.

Contact: Margo Visser-Ek, visserek@planet.nl

Wandelgroep Dordrecht (5-10 km): laatste donderdag van elke maand.

Contact: Karina van Zuilen, wandelen.drechtsteden@nivon.nl.

Ruggesteuntje-colofon

Het Ruggesteuntje verschijnt 4 keer per jaar. Geef een wijziging in je e-mailadres svp door aan leden@nivon.nl. Wij krijgen dan vanuit de centrale administratie de wijzigingen door, zodat het Ruggesteuntje ook goed terecht komt.

De redactie en de opmaak van het Ruggesteuntje wordt uitgevoerd door Henriëtte de Keyser en Geri de Lange-Mes, afd.drechtsteden@nivon.nl
Je bent altijd van harte welkom om hierbij ondersteuning te geven.
En dat geldt ook voor commentaar of suggesties ter verbetering.

Voor enkele leden op hoge leeftijd (zonder mailadres) wordt nog een papieren versie verstrekt. Berrie van Es verzorgt de verspreiding.

De inleverdatum van eventuele kopij sluit een week voor de start van een nieuw kwartaal, dus op 23 september, 23 december, 23 maart en 23 juni.

Overige informatie en contactpersonen

Website: drechtsteden.nivon.nl

Volg ons ook op Quodari, het eerlijke communicatiekanaal

Nivon Drechtsteden, bestuur:

* Henriëtte de Keyser, voorzitter: vz.drechtsteden@nivon.nl

* Geri de Lange-Mes, secretaris: secr.drechtsteden@nivon.nl

* Stefanie van den Bos, penningmeester: pm.drechtsteden@nivon.nl

Bankrekening: NL24TRIO0379745003 tnv Nivon Drechtsteden

Wil je het Ruggesteuntje niet meer ontvangen?

Meld dat via een e-mail aan afd.drechtsteden@nivon.nl onder vermelding van je naam en je lidmaatschapsnummer. Wij halen je dan uit de verzendlijst.